

Spojená škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce
- org. zložka špeciálna materská škola

Školský vzdelávací program ŠMŠ

Názov ŠkVP	„Spolu to dokážeme“
Stupeň vzdelania	predprimárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	1-4 rokov
Forma výchovy a vzdelávania	denná, poldenná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	materská škola
Adresa školy:	Slnecná 2, Zlaté Moravce 95 301
Prerokovaný v pedagogickej rade	25.01.2024
Prerokovaný v rade školy	26.03.2024
Schválený zriaďovateľom	
Vydaný dňa	25.01.2024

riaditeľka školy:
spojenaszm@gmail.com
tel. 037/64 26 077

.....
Mgr. Lucia Farkašová

pečiatka školy

ŠkVP Špeciálna materská škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce

Revidovanie ŠkVP ISCED 0

Platnosť/ Revidovanie	Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy
Platnosť ŠkVP od	01.09.2012	Predĺženie platnosti do 31.08.2017
Revidovanie	01.09.2017	Zmeny týkajúce sa ustanovení §7 odst.4 a §16 odst.2 zákona č.245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní... Vypustenie časti: personálne zabezpečenie, podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri vých. a vzdelávaní, požiadavky na kontinuálne vzdelávanie PZ a OZ Zmena v učebných osnovách: 4 tematické okruhy sa zmenili na 7 vzdelávacích oblastí, pribudli východiská plánovania Zmena pri vydávaní dokladu o absolvovaní predprimárneho vzdelávania
Platnosť ŠkVP od	01.09.2017	Predĺženie platnosti do 31.08.2021
Platnosť ŠkVP od	01.09.2021	Predĺženie platnosti do 31.08.2024
Revidovanie	20.04.2022	Aktualizácia: nový zriaďovateľ, zosúladenie ŠkVP s aktuálnou legislatívou, predĺženie platnosti ŠkVP Vypustenie: spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní, materiálno-technické a priestorové podmienky, vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
Revidovanie	16.01.2024	Aktualizácia: nový riaditeľ, zosúladenie ŠkVP s aktuálnou legislatívou, predĺženie platnosti ŠkVP Doplnenie: tematických plánov v učebných osnovách, zoznamu skratiek, podpisov pedag.zamestnancov do podpisového hárku ŠkVP, vzdelávacích oblastí pre deti s NKS Vypustenie: špecif. cieľov výchovy a vzdelávania pre MP, VP, AU, vypustenie časti ohľadom tvorby IVP pre deti s AU a VNP
Platnosť ŠkVP od		Predĺženie platnosti do 15.01.2027

Obsah

1 Vzdelávací program	4
2 Poslanie školy, ciele výchovy a vzdelávania, zameranie školy	5
3 Stupeň vzdelania	6
4 Dĺžka štúdia, forma výchovy a vzdelávania	6
5 Učebné osnovy	7
5.1 Vzdelávacie oblasti	8
5.2 Východiská plánovania výchovno-vzdelávacej činnosti.....	14
5.3 Podporné pedagogické metódy používané v ŠMŠ	18
6 Vyučovací jazyk	21
7 Hodnotenie detí v ŠMŠ	21
Príloha – Zoznam použitých skratiek	23
Podpisový hárok pedagogických zamestnancov	24

1 Vzdelávací program

Spojená škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce je na základe § 10 ods. 5, § 20 ods.1, § 21 ods. 1 a § 22 zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou a patrí do siete škôl pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Vystupuje v právnych vzťahoch svojim menom a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Zriaďovateľom školy je od **01.01.2022 Regionálny úrad školskej správy v Nitre, J. Vuruma 1224/1, 949 01 Nitra.**

Spojená škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce má organizačné zložky:

**Špeciálna materská škola,
Špeciálna základná škola.**

Školský vzdelávací program (ďalej len ŠkVP) špeciálnej materskej školy má názov “Spolu to dokážeme”.

ŠkVP je základným kurikulárnym dokumentom špeciálnej materskej školy, podľa ktorého sa uskutočňuje predprimárne vzdelávanie v špeciálnej materskej škole. ŠkVP vydáva riaditeľka školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy, v rade školy a po schválení zriaďovateľom.

Špeciálna materská škola (ďalej len ŠMŠ) – v našich podmienkach je jednotriedna materská škola pre deti so zdravotným znevýhodnením a uskutočňuje výchovu a vzdelávanie podľa vzdelávacích programov uvedených v § 94 ods. 2 písm. a) až h), k) a l) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len školský zákon). Nachádza sa v elokovaných priestoroch MŠ na Slnčnej ulici 2 v Zlatých Moravciach.

2 Poslanie školy, ciele výchovy a vzdelávania, zameranie školy

Vízia školy: Vychovávať deti k dobrému každodennému životu. Nácvikom “životných zručností” viesť deti so zdravotným znevýhodnením k tomu, aby podľa svojich možností a schopností dokázali bez väčších problémov prežiť plnohodnotný život.

Poslaním ŠMŠ je poskytnúť deťom so zdravotným znevýhodnením kvalitnú výchovu a vzdelanie tak, aby si každé z nich osvojilo základné schopnosti, vedomosti a manuálne zručnosti a bolo čo najlepšie pripravené na primárne vzdelávanie podľa svojich možností a schopností. Pripravuje deti na život v spoločnosti v súlade s ich individuálnymi a vekovými osobitosťami.

ŠMŠ podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, telesnej, morálnej a estetickej. Rozvíja ich kognitívne schopnosti, sebaobslužné, kultúrne, hygienické návyky, utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie v špeciálnej základnej škole. ŠMŠ môže organizovať výlety, exkurzie, divadelné predstavenia a ďalšie aktivity len s informovaným súhlasom zákonného zástupcu.

Zameraním ŠMŠ je výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením (ďalej len ZZ) prostredníctvom špeciálnopedagogických metód a prostriedkov, primerane k ich individuálnym možnostiam a schopnostiam. Našou snahou je vytvárať pozitívnu sociálno-emočnú klímu vo výchovno-vzdelávacom procese prostredníctvom zážitkových, tvorivých, inovačných metód a foriem vzdelávania a podporných pedagogických metód.

V ŠMŠ sa venujeme:

- deťom s mentálnym postihnutím,
- deťom s viacnásobným postihnutím,
- deťom s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami s mentálnym postihnutím,
- deťom s narušenou komunikačnou schopnosťou.

Ciele predprimárneho vzdelávania v ŠMŠ sú:

- dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno- citovej úrovne detí so ZZ ako základu pre školské vzdelávanie v základnej škole, špeciálnej základnej škole a na život v spoločnosti,
- uspokojovať potrebu sociálneho kontaktu dieťaťa so ZZ s rovesníkmi v prostredí ŠMŠ,

ŠkVP Špeciálna materská škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce

- vytvárať vzťah dieťaťa so ZZ k poznávaniu a učeniu hrou,
- vytvárať elementárne sociálne a personálne kompetencie a ich využitie v reálnom živote,
- reflektovať pri výchove a vzdelávaní dieťaťa so ZZ rôzne sociokultúrne a socioekonomické zázemie, z ktorého pochádza,
- uplatňovať a chrániť práva dieťaťa v spolupráci s rodinou a inými inštitúciami s rešpektovaním konkrétnych potrieb dieťaťa,
- nadobudnúť dôveru rodičov v individuálnom výchovnom poradenstve a upriamovať ich pozornosť na pozitívne prejavy v správaní sa svojho dieťaťa a v prípade potreby ich nasmerovať na ďalšie odborné poradenstvo s inými odborníkmi (pediater, logopéd, psychológ atď.),
- odstraňovať a predchádzať druhotným problémom (nežiaduce alebo neadekvátne prejavy správania),
- utvárať elementárne prosociálne a environmentálne cítenie.

3 Stupeň vzdelania

ŠMŠ poskytuje v zmysle § 16 ods. 2 školského zákona – **predprimárne vzdelanie**, ktoré dieťa získa absolvovaním posledného roka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v špeciálnej materskej škole. Predprimárne vzdelávanie ukončuje dieťa spravidla v školskom roku, v ktorom do 31. augusta dosiahne šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o získaní predprimárneho vzdelania. Osvedčenie sa vydáva na predpísanom tlačive schválenom ministerstvom školstva v štátnom jazyku. Ak bude dieťa pokračovať v plnení povinného predprimárneho vzdelávania, osvedčenie sa vydá len na konci školského roku, v ktorom pokračovalo v plnení povinného predprimárneho vzdelávania.

4 Dĺžka štúdia, forma výchovy a vzdelávania

Dĺžka dochádzky do ŠMŠ je niekoľkoročná (1 – 4 roky). Dĺžka dochádzky je podmienená záujmom rodiča/zákonného zástupcu dieťaťa.

Forma výchovy a vzdelávania v ŠMŠ je celodenná. V prípade záujmu rodičov poskytuje ŠMŠ aj poldennú výchovu a vzdelávanie.

5 Učebné osnovy

Pri výchove a vzdelávaní detí so ZZ sa postupuje podľa jednotlivých vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie, ktoré sú súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách schváleného MŠVVaŠ SR dňa 6. júla 2016 pod číslom 2016-17780/27322:1-10A0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

Učebnými osnovami školského vzdelávacieho programu sú vzdelávacie štandardy vzdelávacích oblastí Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

Vzdelávací štandard – plnenie obsahového a výkonového štandardu je ovplyvnené stupňom a charakterom zdravotného znevýhodnenia a z toho vyplývajúci individuálnych schopností a možností dieťaťa.

Učebné osnovy sa spracúvajú na obdobie školského vyučovania (na 10 mesiacov školského roka).

V čase letných prázdnin sa výchovno-vzdelávacia činnosť plánuje a realizuje formou voľných hier a hrových činností.

Obsah a ciele vzdelávania príslušných vzdelávacích oblastí sú prispôsobené stupňu a charakteru zdravotného znevýhodnenia.

Deti s mentálnym postihnutím (ďalej len MP) postupujú podľa určeného obsahu vzdelávania a špecifických cieľov vzdelávania určených pre deti s ľahkým stupňom MP, stredným stupňom MP a ťažkým stupňom MP. Špecifické ciele sú vypracované s ohľadom na závažnosť, t. j. stupeň MP.

Pri výchove a vzdelávaní detí s VNP v kombinácii s MP sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre deti s viacnásobným postihnutím pre predprimárne vzdelávanie a podľa potreby v kombinácii vzdelávacieho programu pre deti s MP pre predprimárne vzdelávanie. Mentálne postihnutie je zvyčajne najvýraznejším príznakom v celom klinickom obraze viacnásobného postihnutia, preto je podmieňujúcim prvkom celého výchovno-vzdelávacieho procesu detí s VNP. V prípade, že u dieťaťa s VNP v kombinácii s MP nie je mentálne postihnutie v celom klinickom obraze viacnásobného postihnutia determinujúcim prvkom výchovno-vzdelávacieho procesu, je potrebné vychádzať z aktuálneho zdravotného stavu dieťaťa, ktorý je dôsledkom súčinnosti participujúcich postihnutí dieťaťa (telesné postihnutie, zmyslové postihnutie, narušená komunikačná schopnosť atď.).

ŠkVP Špeciálna materská škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce

Deti s narušenou komunikačnou schopnosťou (ďalej len NKS) postupujú podľa určeného obsahu vzdelávania a cieľov vzdelávacieho programu pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou pre predprimárne vzdelávanie.

Deti s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej len AU alebo ďalšími PVP s MP) sa vzdelávajú podľa vzdelávacieho programu pre deti s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami pre predprimárne vzdelávanie.

Obsah vzdelávania sa chápe ako záväzok pre učiteľa. Obsahuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa s MP prostredníctvom špeciálnych metód a prostriedkov zvládnuť počas predprimárneho vzdelávania, primerane svojim individuálnym možnostiam a schopnostiam. Špecifické ciele vzdelávania sú koncipované ako predpokladané cieľové požiadavky, ku ktorým má smerovať výchovno-vzdelávacie pôsobenie v predprimárnom vzdelávaní dieťaťa s MP s rešpektovaním jeho individuálnych možností a schopností.

5.1 Vzdelávacie oblasti

Obsah a ciele vzdelávania jednotlivých vzdelávacích oblastí sú prispôbené najmä stupňu MP dieťaťa, ďalšiemu postihnutiu alebo narušeniu, stupňu a charakteru AU alebo ďalších PVP a individuálnym špecifickým potrebám a osobitostiam dieťaťa so ZZ.

Obsah a ciele vzdelávania jednotlivých vzdelávacích oblastí u detí s NKS sú prispôbené konkrétnemu druhu NKS.

Obsah vzdelávania v ŠMŠ je rozpracovaný do **vzdelávacích oblastí**:

- **jazyk a komunikácia,**
- **matematika a práca s informáciami,**
- **človek a príroda,**
- **človek a spoločnosť,**
- **človek a svet práce,**
- **umenie a kultúra (skladá sa z 2 častí: hudobná výchova a výtvarná výchova),**
- **zdravie a pohyb.**

Oblasť: Jazyk a komunikácia

Vývin reči u detí s MP, detí s VNP býva často výrazne narušený, pomalý a obmedzený. Ich reč je charakteristická malou, často žiadnou slovnou zásobou, veľkým rozdielom medzi aktívnou a pasívnou slovnou zásobou, nedokonalou gramatickou stavbou vety a neadekvátnym používaním slov. Väčšina detí s MP, s VNP, s NKS v predškolskom veku má osvojených iba veľmi málo slov konkrétneho významu, majú závažné problémy s artikuláciou, ale aj s diferenciáciou počúvanej reči a pochopením jej obsahu. Deti s ťažšími stupňami MP, s VNP často vôbec nehovoria, vydávajú iba rôzne zvuky. Dlhodobým cieľom je, aby sa dieťa v komunikácii dostalo od významových zvukov a konkrétneho myslenia k používaniu slov, k chápaniu ich obsahu a neskôr v školskom veku aj k abstraktnému mysleniu v závislosti na stupni MP. Ako špecifická metóda u detí s VNP sa zaraďuje aj orofaciálna stimulácia, ktorá predstavuje súbor pohybov a úkonov, ktorých cieľom je stimulovať neuromotoriku tváre, líc, pier, jazyka, podnebia, hltana a docieľiť pozitívne pokroky v saní, žuvaní, hryzení, hltaní, pití a sekundárne aj v reči.

V rámci vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia* u detí s MP, detí s VNP sa rozvíja jestvujúca schopnosť komunikácie, posúva sa na vyššiu vývinovú úroveň, podporuje sa rozvoj reči a jazykových schopností, rozvíja sa praktické používanie jazyka na dorozumievanie, slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii, jazykový cit, elementárne syntaktické a morfológické pravidlá. Zároveň sa rozvíja fonemické uvedomovanie, artikulačná obratnosť a výslovnosť, naratíva detí podľa ich individuálnych schopností. U detí, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, sa využíva augmentatívna a alternatívna komunikácia (AAK). Špecifické ciele u týchto detí sa modifikujú vzhľadom na používanie náhradných a doplnkových komunikačných systémov. Týka sa to všetkých vzdelávacích oblastí. Niektoré špecifické ciele uvedené v oblasti písanej reči sa modifikujú u detí so stredným a ťažkým stupňom MP vzhľadom k ich závažným vývinovým obmedzeniam individuálnym a schopnostiam a možnostiam.

Pri AU alebo ďalších PVP je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti, čo má vplyv na všetky ostatné vzdelávacie oblasti a prenáša sa to aj do hrových aktivít. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s AU alebo ďalšími PVP s MP. Špecifická je najmä forma – spôsob prenosu informácií. Prenos informácií sa môže uskutočňovať prostredníctvom zvukov, pohybmi alebo postavením rúk, hrou a používaním komunikačných symbolov a rôznych komunikačných prostriedkov, ktoré plnia rolu podpornej (augmentatívnej) a/alebo náhradnej (alternatívnej) komunikácie. Augmentatívne systémy komunikácie majú podporovať už existujúce, ale pre bežné dorozumievanie nedostatočné komunikačné schopnosti. Alternatívne komunikačné systémy sa používajú ako náhrada funkčnej, hovorenej reči. Hra môže byť formou pre prenos informácií pri využívaní jazyka (verbálneho i neverbálneho prejavu). U detí s NKS je cieľom podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k (individuálnej diagnóze primerane) dosiahnuteľnej úrovni realizácie komunikačného zámeru a schopnosti participovať na komunikačnom procese. NKS sa má podľa možností odstrániť alebo aspoň zmierniť. Takto treba prispieť k prevencii sekundárnych a terciárnych porúch a odchýlok, ktoré by mohli postupne vzniknúť na báze pretrvávajúcej NKS a súčasne podporiť vzdelávaciu, sociálnu adaptáciu a inklúziu

týchto detí. Realizácia prebieha tak v rámci bežného pedagogického procesu, ako aj v rámci ILI, ktorá je v kompetencii logopéda.

Oblasť: Matematika a práca s informáciami

Pri plnení cieľov vzdelávacej oblasti *Matematika a práca s informáciami* je potrebné mať na zreteli skutočnosť, že deti s MP, deti s VNP majú výrazne obmedzené, spomalené a narušené poznávacie schopnosti, analyticko-syntetickú činnosť mozgovej kôry, veľkú závislosť poznávacích procesov od konkrétnych predmetov a javov, jednotvárne a nepresné predstavy a nedostatočnú diferenciatívnu schopnosť. Individuálne a názorne sa pôsobí na pozitívny kognitívny rozvoj detí. Manipuláciou s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií si osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Rozvíja sa schopnosť triediť predmety a vlastnosti podľa určitých kritérií, poznávať vzťahy medzi nimi, vytvárajú sa priestorové predstavy a prvé názorné predstavy o čísle. U detí so stredným a ťažkým stupňom MP sa špecifické ciele v oblasti logiky dosahujú podľa individuálnych možností a schopností, napríklad riešením úloh z bežných denných situácií formou pozorovania, porovnávania alebo priradovania. U detí s VNP sa špecifické ciele v oblasti logiky dosahujú podľa individuálnych možností a schopností, hravou formou, dramatizáciou a individuálnym prístupom.

Od aktuálnej vývinovej úrovne dieťaťa s AU alebo ďalšími PVP s MP (nie od jeho fyzického veku) závisí, aké symboly dieťa používa pri práci (predmety, fotografie, obrázky, obrázky s textom alebo písaný text). Deti si prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Keďže k silnejším stránkam dieťaťa s AU alebo ďalšími PVP patrí vizuálne myslenie, používajú sa predovšetkým vizuálne metódy a pomôcky. Pri triedení predmetov a ich zoskupovaní a priradovaní sa snažíme o to, aby dieťa rozpoznalo ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa toho ich triedilo, priradovalo. Náročnosť zvyšujeme od výrazne rozlíšiteľných predmetov až po navzájom si podobné. Pri priradovaní predmetov sa snažíme, aby si dieťa osvojilo súvislosti medzi predmetmi (napr. rukavica – ruka, noha – topánka, atď.). Priradovanie je základom schopnosti rozlíšiť predmety na základe merania. Pri úlohách využívame predmety, symboly reálneho života, ktoré dieťa dobre pozná. Zo zadania úlohy musí jasne vyplývať, čo má urobiť, ale bez verbálnej inštrukcie. Vhodné sú úlohy uložené v škatuliach, v ktorých je štruktúrou zabezpečená jednoznačnosť požadovaného úkonu. Náročnosť úloh postupne zvyšujeme, pričom je nutné rozpoznať, či dieťa úlohu naozaj zvládlo, či ju nevykonáva len na základe mechanického postupu. Zameranie osvojenej úlohy je potrebné aplikovať aj na inú úlohu alebo situáciu. Hlavnou úlohou u detí s NKS (najmä u detí s oneskoreným vývinom reči) je tu cielene pôsobiť na rozvoj špecifických matematických schopností, so zámerom predchádzať vzniku prúch učenia, vrátane dyskalkúlie. Dôležitou úlohou je budovanie verbálnej pracovnej pamäte ako schopnosti dočasne podržať informáciu v pamäti na čas, ktorý je nevyhnutný na riešenie komplexnejších úloh (zapamätať si čiastkové kroky, postupy a neskôr ich spracovať pre dosiahnutie celkového riešenia úlohy). Ako predpoklady úspešného osvojovania neskorších aritmetických operácií treba rozvíjať schopnosti ako: automatizácia procedúr (primerane rýchlo pomenovávať farby, predmety, javy, číselný rad, počítanie na prstoch a pod.), plynulosť, rýchlosť a presnosť počítania predmetov, prvkov a pod.

Oblasť: Človek a príroda

Vo vzdelávacej oblasti *Človek a príroda* sú pri realizácii cieľov hlavným zdrojom poznania jednoduché pozorovania prírody, jednoduché pokusy a praktické činnosti. Volia sa primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie detí. Deti sa učia chápať jednoduché vzájomné vzťahy a súvislosti v prírode na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a vyobrazenými materiálmi. Učivo sa podáva takými metódami a formami, ktoré sú pre dieťa s MP, alebo dieťa s VNP najpriateľnejšie.

Od aktuálnej vývinovej úrovne dieťaťa s AU alebo ďalšími PVP s MP (nie od jeho fyzického veku) závisí, aké symboly dieťa používa pri práci (predmety, fotografie, obrázky, obrázky s textom alebo písaný text). Cieľom vzdelávacej oblasti je, aby sa deti s AU alebo ďalšími PVP s MP zoznamovali s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. Prostredníctvom obsahu vzdelávania zameraného na ročné obdobia poznávajú prírodné javy primerane ich chápaniu. Pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Získavajú elementárne poznatky o ľudskom tele.

Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným /obmedzeným vývinom reči. V popredí je najmä lexikálna – sématická a morfológicko – syntaktická rovina jazyka a jej rozvoj.

Oblasť: Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť *Človek a spoločnosť* oboznamuje deti s okolitým spoločenským prostredím. Kladne sa stimuluje a podporuje pozitívne nadväzovanie kontaktov medzi deťmi navzájom a medzi deťmi a najbližšími dospelými. Deti s MP, deti s VNP majú nedostatočnú schopnosť aktívneho vnímania, nedostatok záujmu, výrazne zníženú dĺžku koncentrácie, ľahko odkloniteľnú pozornosť a malú zvedavosť. Preto sa využíva účinná motivácia na vzbudenie záujmu, pozornosti a aktivity. Časové pojmy sa učia chápať v spojení s činnosťami, ktoré sa pravidelne vykonávajú. Prostredníctvom častých vychádzok sa učia orientovať v najbližšom okolí. V každej vzdelávacej činnosti je potrebné mať na zreteli veľkú závislosť poznávacích procesov od citov a potrieb dieťaťa. Metódy poznávania spoločenského prostredia sú didaktická hra, pozorovanie a zážitkové učenie. U detí so stredným a ťažkým stupňom MP sa niektoré špecifické ciele v oblasti dopravnej výchovy modifikujú vzhľadom k ich individuálnym možnostiam a schopnostiam, pozornosť venuje poznávaniu – zoznamovaniu sa s pravidlami cestnej premávky a dopravných pravidiel vo vzťahu k dieťaťu a v závislosti od druhu a stupňa postihnutia s vedením dospelšej osoby.

Od aktuálnej vývinovej úrovne dieťaťa s AU alebo ďalšími PVP s MP (nie od jeho fyzického veku) závisí, aké symboly dieťa používa pri práci (predmety, fotografie, obrázky, obrázky s textom alebo písaný text). V tejto vzdelávacej oblasti poznávajú deti s AU alebo ďalšími PVP s MP domov, bližšie a širšie prostredie ŠMŠ s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky. Systematicky sú pripravované na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Orientáciu v priestore učíme v bližšom a širšom známom prostredí vzhľadom na vlastnú osobu dieťaťa. Je potrebné časté opakovanie

aj prostredníctvom hry a hrových aktivít. Vzdelávacia oblasť obsahuje aj samostatnú podoblasť Hra. Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným /obmedzeným vývinom reči. V popredí je najmä lexikálno – sématická a morfológicko – syntaktická rovina jazyka a jej rozvoj.

Oblasť: Človek a svet práce

Pri plnení cieľov vzdelávacej oblasti *Človek a svet práce* je dôležité sa zamerať najmä na vytváranie a rozvoj motorických a pracovných zručností a návykov detí s MP, detí s VNP. Manipuláciou s predmetmi a materiálmi sa rozvíja hrubá i jemná motorika. Praktické zručnosti sa utvárajú postupným nácvikom so zvýšeným individuálnym prístupom. Spočiatku je potrebný priamo vedený pohyb, neskôr pohyb s pomocou.

Opakovaním a cvičením sa stáva presnejší a koordinovanejší. Vychádza sa z aktuálnej dosiahnutej úrovne dieťaťa. Dbá sa na správny úchop a držanie pracovných nástrojov, materiálov a zaujatie správnej pozície tela. Zvládnutie určitej zručnosti dieťaťa s MP, s VNPsí vyžaduje viacnásobné opakovanie. Pri pracovných činnostiach je treba zväziť optimálnu náročnosť a čas na vykonanie činnosti vzhľadom na nedostatky detí vo vôleovej oblasti. U detí so stredným a ťažkým stupňom MP sa niektoré špecifické ciele v oblasti konštruovania modifikujú vzhľadom k ich individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Od aktuálnej vývinovej úrovne dieťaťa s AU alebo ďalšími PVP s MP (nie od jeho fyzického veku) závisí, aké symboly dieťa používa pri práci (predmety, fotografie, obrázky, obrázky s textom alebo písaný text). Hlavným cieľom tejto vzdelávacej oblasti je vytvoriť priestor pre deti s AU alebo ďalšími PVP s MP na vytváranie a rozvoj poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností je dôležitým činiteľom pri poznávaní a pochopení významu práce (na základe konkrétnej činnosti) individ., spolupr. vo dvojici, v skupine. Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným /obmedzeným vývinom reči. V popredí je najmä lexikálno – sématická a morfológicko – syntaktická rovina jazyka a jej rozvoj.

Oblasť: Umenie a kultúra

Realizáciou cieľov vzdelávacej oblasti *Umenie a kultúra* sa vytvárajú predpoklady k rozvoju schopnosti vnímať umenie a k rozvoju zručností vyjadrovať sa špecifickými prostriedkami jednotlivých druhov umenia na úrovni zodpovedajúcej možnostiam detí s MP, detí s VNP. Hudobnými činnosťami sa účinne ovplyvňuje utváranie sociálnych vzťahov medzi deťmi, na hudobných i nehudobných zvukoch sa rozvíja sluchové vnímanie. Deti sa učia využívať tempo, rytmus a dynamiku hlasu, rozvíja sa sluchová pamäť. Pri nácviku riekaniiek, piesní a pohybových hier sa tempo prispôsobuje rečovým a pohybovým možnostiam detí. U každého dieťaťa sa vykoná skúška sluchového vnímania. Hudobná výchova pôsobí priaznivo na zdravotný stav detí s MP, s VNP. Zmierňuje ich psychomotorický nepokoj, uvoľňuje krčové stavy i psychické napätie. Výtvarné činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotoriky a rozvíjajú komunikačnú schopnosť dieťaťa. Pri výtvarných činnostiach sa rešpektuje vývinové štádium dieťaťa. Jeho výtvarný prejav je závislý od stupňa rozvoja motoriky, pamäti a pozornosti. Obe zložky vzdelávacej oblasti majú i terapeutickú funkciu.

U detí so stredným a ťažkým stupňom MP sa modifikujú špecifické ciele vzhľadom na ich individuálne možnosti a schopnosti.

Hudobná výchova má dôležitý vplyv na rozvoj osobnosti dieťaťa s AU alebo PVP s MP, má dva základné ciele:

- rozvoj komunikácie (pre deti s AU alebo PVP s MP používanie slov predstavuje komunikačnú bariéru, keďže sú pre ne abstraktné),
- uvoľnenie, resp. zmysluplné trávenie času (t. j. sekundárne zmierňovanie nežiaducich foriem správania).

Hudba produkovaná pedagógom alebo reprodukovaná hudba oslovuje každé dieťa individuálne, zároveň je prostredníctvom hudobných aktivít stimulované k nadväzovaniu kontaktov s rovesníkmi a s dospelými. Je dôležité mať na zreteli, že mnohé deti s AU a PVPs MP reagujú hypersenzitívne na sluchové, zvukové vnemy, čo môžu demonštrovať problémovým správaním.

Výtvarná výchova má u týchto detí silné terapeutické pôsobenie, je však dôležité zohľadňovať, že veľa detí s AU alebo PVP s MP reaguje hyposenzitívne alebo hypersenzitívne na mnohé hmatové a zrakové vnemy, čo demonštrujú problémovým správaním. Môže ísť najmä o prácu s hlinou, farbami a s rôznymi plastickými materiálmi, ktoré môžu spôsobovať problémové reakcie detí s AU alebo ďalšími PVP s MP. Pre všestranné rozvíjanie detí s AU alebo PVP s MP je dôležité vo vzdelávacej oblasti umenie a kultúra používať aj techniky rôznych podporných terapií a podnecovať k hre a využívať nielen ako didaktický prostriedok, keďže deti s AU alebo ďalšími PVP s MP často majú zníženú schopnosť používať predstavivosť, kreativitu v hre. U detí s NKS treba zdôrazniť veľký význam rytmických cvičení u detí s poruchami plynulosti reči (vývinovými neplynulosťami, prípadne začínajúcou zajakavosťou a brblavosťou) aj akcentovanie významu prozodických faktorov v reči u detí s oneskoreným / narušeným vývinom reči a rozvíjanie jemnej motoriky u detí s nesprávnou výslovnosťou.

Oblasť: Zdravie a pohyb

Pri realizácii cieľov vzdelávacej oblasti *Zdravie a pohyb* je potrebné mať na zreteli, že u detí s MP sa prejavujú nedostatky v poznávaní, rozlišovaní a hodnotení pohybov, u detí s VNP je pohyb prostriedkom k upevňovaniu zdravia a podpory správneho psychosomatického a psychomotorického vývinu. Pri vytváraní pohybových zručností a návykov sa prejavuje značná obmedzenosť a vývinová pomalosť, nedostatočná schopnosť chápať, spájať a koordinovať jednotlivé pohyby. Všetky telovýchovné úkony sa prispôbujú schopnostiam a možnostiam detí. Za pomoci rôznych pomôcok a náčinia sa nenásilne rozvíjajú elementárne motorické zručnosti, s tým spojené psychomotorické procesy a zlepšuje sa koordinácia pohybov. Je potrebné dbať na utváranie účelových pohybových zručností a kompenzáciu motorických nedostatkov. Deti sa učia vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore. Dôležitým cieľom je utváranie základných hygienických návykov a samoobslužných zručností primerane možnostiam a schopnostiam detí s MP, s VNP. U detí so stredným a ťažkým stupňom MP sa modifikujú niektoré špecifické ciele v oblasti zdravia a zdravý životný štýl, pohyb a telesná zdatnosť vzhľadom k ich individuálnym možnostiam a schopnostiam.

Ciele vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného

a pohybového rozvoja detí s AU alebo PVP s MP, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne dieťaťa sa treba zamerať na utváranie motorickej imitácie, účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvíjanie sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie. Všetky aktivity oblasti zdravie a pohyb je potrebné prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov každého dieťaťa osobitne. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Vzhľadom na NKS je táto oblasť primerane modifikovaná a zakomponovaná v programoch stimulácie vývinu reči najmä u detí s oneskoreným / obmedzeným vývinom reči. Cieľavedomé rozvíjanie koordinovaných pohybov tela, zdokonaľovanie pohybových schopností a zručností významne prispieva k rozvoju celkového motorického vývinu dieťaťa s NKS.

5.2 Východiská plánovania výchovno-vzdelávacej činnosti

Východiská plánovania predstavujú základný prístup našej ŠMŠ k plánovaniu výchovno-vzdelávacej činnosti. Vyjadrujú, akým spôsobom naša ŠMŠ postupuje pri usporadúvaní konkrétneho obsahu vzdelávania. Učiteľka, ešte predtým ako začne realizovať konkrétnu výchovno- vzdelávaciu činnosť s deťmi má vedieť, **čo má** (učebné osnovy), **čo môže** (rešpektovanie druhu a stupňa zdravotného znevýhodnenia detí, veku, špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí detí), **čím chce** (stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti) a **prečo to má dieťa naučiť** (aby sa dieťa rozvíjalo celostne vo všetkých oblastiach).

Výchovno-vzdelávacia činnosť je plánovaná **týždenne** vzhľadom na špecifiká práce v ŠMŠ s celodennou výchovou a vzdelávaním, kedy predprimárne vzdelávanie zabezpečujú striedavo na zmeny štyri učiteľky. Plán výchovno-vzdelávacej činnosti je chápaný ako súčasť prípravy na výchovno-vzdelávaciu činnosť, ktorého forma a spôsob vedenia sú schválené pedagogickou radou. Plán vypracúvajú učiteľky spoločne pre svoju priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť v triede. Všetky učiteľky vzájomne spolupracujú v rámci prípravy a plánovania svojej výchovno-vzdelávacej činnosti. Je úplne na ich vzájomnej súčinnosti a dohode, koľkokrát maximálne za týždeň zaradia jednotlivé vzdelávacie oblasti. V rámci

ŠkVP Špeciálna materská škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce

vzdelávacej aktivity zohľadňujú možnosť voľby vzájomne kombinovať a prelínať príslušné vzdelávacie oblasti. Učiteľky vychádzajú pri plánovaní výchovno-vzdelávacej činnosti z poznania aktuálnej úrovne detí, aby sa deti neučili to čo už vedia, čo poznajú a z dôslednej pedagogickej diagnostiky každého dieťaťa. Rešpektujú pri tom ich individuálne potreby, bariéry vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia, úroveň sebaobsluhy, heterogénnosť triedy a sociokultúrne prostredie, z ktorého deti pochádzajú.

Súčasťou plánovania je zohľadnenie vymedzených tém, ktoré sú interným materiálom ŠMŠ. Voľba konkrétnej témy a dĺžka jej časového úseku je na uvážení a dohode učiteliek triedy ŠMŠ. Témy predstavujú ucelenú opornú konštrukciu pre štruktúrovanie konkrétneho obsahu vzdelávania, ale zohľadňujú i zmysluplný situačný kontext aktivít s deťmi v rámci určitého obdobia, ako i tradíciu a podmienky našej ŠMŠ. Jednotlivé témy je možné podľa potreby učiteliek danej triedy zlúčiť, prípadne akokoľvek zmeniť ich poradie. Pri realizácii aktivít ŠMŠ je potrebná spolupráca medzi všetkými učiteľkami s vedením školy.

Učiteľka plánuje systematickým spôsobom od menej náročných požiadaviek na dieťa k náročnejším a rešpektuje metodické postupy špecifické pre jednotlivé vzdelávacie oblasti. Stanovené výchovno-vzdelávacie ciele a aktivity nesmú deti preťažovať, ale nesmú byť ani nepodnetné a deti nerozvíjajúce. Pri plánovaní výchovno-vzdelávacej činnosti môžu učiteľky, adaptovať obsahové štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí, v rámci plánovaných aktivít ich deliť, alebo integrovať do logických celkov podľa vlastného uváženia, zohľadňujúc rozvojové možnosti detí v triede.

Učiteľka zohľadňujúc sociokultúrne prostredie detí sama rozhoduje na základe charakteru formulácie konkrétneho obsahového štandardu, či k jeho dosiahnutiu smeruje priebežne vytvorením príležitostí prostredníctvom prirodzených každodenných socializačných situácií v rámci dlhšieho časového obdobia, alebo ich je potrebné plánovať a realizovať v konkrétnych cielených vzdelávacích aktivitách. Na základe hlbšieho poznania charakteristiky jednotlivých vzdelávacích oblastí, ako aj poznania obsahových štandardov, si učiteľka samostatne volí vhodné metódy, stratégie, formy a prostriedky pre svoju plánovanú výchovno-vzdelávaciu činnosť. Ich výber a uplatňovanie je právom každého pedagogického zamestnanca.

Tematický plán:

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
SEPTEMBER	JA A MOJE OKOLIE	
1. týždeň		Vitajte v šmš
2. týždeň		Ja a moji kamaráti
3. týždeň		Ja a moja rodina
4. týždeň		Môj dom, môj hrad

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
OKTÓBER	FAREBNÁ JESEŇ	
1.týždeň		Čo nám jeseň priniesla
2. týždeň		Dary prírody
3. týždeň		Jeseň v prírode
4. týždeň		Počasie

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
NOVEMBER	ŽIJEME ZDRAVO	
1. týždeň		Moje telo
2. týždeň		Moje zmysly
3. týždeň		Evička nám ochorela
4. týždeň		Čím budem keď vyrastiem

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
DECEMBER	ČARO ZIMY	
1. týždeň		Mikuláš a čertíci
2. týždeň		Zimná rozprávka
3. týždeň		Vianočné prekvapenie

ŠkVP Špeciálna materská škola, J. Kráľa 39, Zlaté Moravce

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
JANUÁR	AKO PLYNIE ČAS	
1. týždeň		12 mesiačikov a 7 dní
2. týždeň		Od jari do jesene
3. týždeň		Od rána do večera

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
FEBRUÁR	DOPRAVA	
1. týždeň		Dopravné prostriedky
2. týždeň		Dopravné značky a bezpečnosť na ceste
3. týždeň		Cestujeme po Slovensku
4. týždeň		Moja dedina, moje mesto
5. týždeň		Z rozprávky do rozprávky

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
MAREC	VÔŇA JARI	
1. týždeň		Chráňme si svoju prírodu
2. týždeň		Kvety, stromy, kríky
3. týždeň		Prvé jarne kvety
4. týždeň		Prišla k nám jar

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
APRÍL	ROZMANITÝ SVET	
1. týždeň		Veľkonočné vajíčko a pohľadnica
2. týždeň		V tom zelenom lese
3. týždeň		Planéta Zem a jej obyvatelia
4. týždeň		U babičky na dvore

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
MÁJ	NAŠA ZEM JE GULATÁ	
1. týždeň		Živá a neživá príroda
2. týždeň		Tvorím, bádám, objavujem
3. týždeň		Život v tráve a pri vode
4. týždeň		Predmety okolo nás

	TÉMA MESIACA	TÉMA TÝŽDŇA
JÚN	HURÁ LETO	
1. týždeň		Deň detí, šport a zábava
2. týždeň		Zvieratá v ZOO
3. týždeň		Na lúke a na poli
4. týždeň		Leto prichádza
5. týždeň		Dovidenia škôlka milá

5.3 Podporné pedagogické metódy používané v ŠMŠ

• Prvky pedagogiky Montessori

Nakoľko v ŠMŠ máme len jednu triedu a táto je vekovo zmiešaná, majú deti väčší priestor pre kooperáciu, čerpanie inšpirácie, rozvoj sociálnych zručností, ohľaduplnosť, trpezlivosť a toleranciu. Do popredia stavíme individualizáciu výučby – rešpektovanie individuálnych potrieb a napĺňanie potenciálu každého dieťaťa so zachovaním **asistencie v jednotlivých štádiách vývoja každého dieťaťa**. Deťom sa umožňuje podľa svojich potrieb a záujmov vyberať činnosť, ktorej sa venujú tak dlho, ako potrebujú avšak s obmedzeniami v podobe pravidiel, ktoré sú pre dieťa dobré. Pedagóg svojou činnosťou vytvára vhodné podmienky ku vzdelávaniu z hľadiska priestoru, času, obsahu i štruktúry. **Pripravené prostredie** – je usporiadanie pomôcok a materiálu pre samostatnú prácu dieťaťa. Prostredie povzbudzuje a podnecuje dieťa k aktivite. **Od uchopenia k pochopeniu** – dieťa si musí najskôr všetko “ohmatať”, aby správne pochopilo logiku a súvislosti. Využívame multisenzorický prístup a veľké množstvo zmyslových aktivít.

• **Snoezelen**

Základným princípom konceptu Snoezelen je vytvorenie multisenzorického, špeciálne upraveného prostredia, ktoré ponúka čo najširšie spektrum zmyslových podnetov pre senzorickú stimuláciu. Metódu konceptu Snoezelen realizujeme ako dopredu premyslenú, štruktúrovanú hodinu s jasným cieľom.

Ciele konceptu Snoezelen sú edukačne zamerané na: relaxáciu, upokojenie dieťaťa, podporu seberealizácie, pokles agresívneho správania, podporu kognitívnych funkcií, vnímania, emocionality, rozvoj motoriky, podporu a rozvoj komunikácie, rozvoj sústredenia a pozornosti, pozitívnu socializáciu.

• **Bazálna stimulácia**

Bazálna stimulácia je komunikačný, interakčný a vývoj podporujúci stimulačný koncept, ktorý sa orientuje na všetky oblasti ľudských potrieb. Táto pedagogicko – ošetrovateľská koncepcia sa prispôbuje veku a stavu dieťaťa. Bazálna - znamená ponuku elementárnych podnetov vo svojej najjednoduchšej podobe. Stimulácia - znamená ponúkanie podnetov všade tam, kde si jednotlivec vzhľadom na ťažké postihnutie nedokáže zabezpečiť dostatočný prísun podnetov. Základnou požiadavkou Bazálnej stimulácie je celistvosť. To znamená, že jednotlivé oblasti na seba vzájomne pôsobia a spolu tvoria jednotný celok. Ide o nasledujúce oblasti: vnímanie, myslenie, pocity, pohyb, komunikácia, telesné skúsenosti a sociálne skúsenosti. Využitie Bazálnej stimulácie: umožňuje vnímanie okolitého sveta, nadviazanie komunikácie s okolím, zlepšuje funkcie organizmu, podporuje psychomotorický vývin, zlepšuje lokomočné schopnosti, stimuluje vnímanie vlastného tela, podporuje rozvoj vlastnej identity, podporuje orientáciu v priestore a čase, umožňuje prežívať život v čo najvyššej možnej kvalite.

V koncepcii Bazálnej stimulácie používame v ŠMŠ techniky:

Somatická stimulácia

Vestibulárna stimulácia

Vibračná stimulácia

Taktilno – haptická stimulácia

Orálna stimulácia

Orofacionálna stimulácia

Vizuálna stimulácia

Auditívna stimulácia

V ŠMŠ pedagógovia denne využívajú zážitkové učenie, prvky muzikoterapie a prvky arteterapie.

• Aplikovaná behaviorálna analýza - ABA terapia

Terapeutické postupy v rámci ABA terapie sa zakladajú na vypracovaní individuálneho a na dieťa zameraného štrukturovaného programu, po počiatočnej dôkladnej analýze jeho aktuálneho správania. Program rešpektuje schopnosti dieťaťa, ako aj jeho potreby či aktuálnu situáciu rodiny. Následne potom obsahuje nastavenie systému postupných malých krokov na podporu a rozvoj dieťaťa vo všetkých potrebných oblastiach. Jedná sa najmä o kroky na podporu v oblasti komunikácie a reči, podporu pozornosti, imitáciu správania, rozvoj sociálneho správania, rozvoj emocionality, sebaobsluhy, hry a pod. ABA terapia verí, že správanie sa dá určitým konaním ovplyvňovať, ak dieťa dostane primeranú spätnú väzbu a ak sa jeho žiaduce správanie posilňuje (povzbudzovaním, pochvalou, oceňovaním, odmenou). Zároveň sa nežiaduce správanie snaží neposilňovať a postupne eliminovať. Vychádza z vedeckých poznatkov o tom, ako je správanie ovplyvňované prostredím. Úlohy pre dieťa sa nastavujú tak, aby ono bolo schopné ich plniť, teda vždy od aktuálnej vývinovej úrovne, od ľahších k ťažším, so stupňujúcou sa náročnosťou. Terapia ABA nie je izolovanou terapiou, ale často na seba nabaľuje aj ďalšie terapie - logopédiu, fyzioterapiu, terapiu hrou, prípadne aj TEACH program a mnoho ďalších.

• Canisterapia

Je jednou z foriem animoterapie. Využíva pozitívne pôsobenie psa na fyzickú, psychickú a sociálnu pohodu dieťaťa. Hlavným cieľom je vytváranie pozitívnej väzby k psovi ale aj k zvieratám všeobecne a tiež posilňovanie správneho zaobchádzania a správania sa ku psom a celkovo ku zvieratám. Interaktívny terapeutický vzťah medzi canisterapeutickým psom a dieťaťom má obrovský význam. Vďaka canisterapii sa u detí rozvíja psychomotorický vývoj. Pes dokáže podnietiť vzájomnú interakciu, spoluprácu, komunikáciu, podporiť spontánnosť prejavu, zvýšiť neverbálne komunikačné schopnosti a tiež rozvoj reči. Canisterapia pomáha pracovať aj na rozvoji kognitívnych funkcií, sociálnych a emocionálnych kompetencií, empatii a tiež zlepšiť atmosféru v triede.

6 Vyučovací jazyk

Predprimárne vzdelávanie v našej ŠMŠ sa uskutočňuje v štátnom jazyku Slovenskej republiky - v slovenskom jazyku.

7 Hodnotenie detí v ŠMŠ

Základnou metódou pedagogickej diagnostiky, ako nástroja hodnotenia vzdelávacích výsledkov a osobného pokroku dieťaťa je **pedagogické pozorovanie**. Pedagogické diagnostikovanie v ŠMŠ realizujú: učiteľky ŠMŠ. Pedagogické diagnostikovanie napomáha rozvíjaniu základov kľúčových kompetencií dieťaťa predškolského veku. Učiteľka diagnostikuje individuálny pokrok dieťaťa a vlastné výchovno-vzdelávacie pôsobenie na dieťa.

Pedagogické diagnostikovanie sa využíva na:

- zisťovanie aktuálnej úrovne osobnostného rozvoja dieťaťa, jeho schopností, samostatnosti,
- hodnotenie efektivity výchovno-vzdelávacej činnosti,
- hodnotenie, plánovanie a skvalitňovanie výchovno-vzdelávacej činnosti a
- na hodnotenie individuálnej práce s dieťaťom.

Metódy hodnotenia dieťaťa:

V procese pedagogického diagnostikovania učiteľky ŠMŠ používajú diagnostické metódy:

- pozorovanie,
- rozhovor, referencie od rodičov a iných odborníkov,
- pozorovanie a analýza hry,
- analýza a hodnotenie produktov výtvarných a pracovných činností dieťaťa a činností,
- portfólio.

Každý produkt detskej činnosti sa hodnotí:

- individuálne s dieťaťom – formou rozhovoru, rozprávania, opisu,
- verejne prezentáciou detského produktu každého dieťaťa (výzdoba triedy, výstavka pre rodičov atď.).

Formy hodnotenia dieťaťa:

- neverbálne (úsmev, žmurknutie, prikývnutie, zamračenie...), dotyk rúk, tela, gestá,
- verbálne (slovné- áno, nie, dobre, nesprávne...)
- písomné (diagnostika, zhodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov)
- oceňovanie výkonu (výstavka produktov, vybratie hry...).

Zaznamenávanie zistení z pedagogickej diagnostiky

Zistenia z pedagogického pozorovania sa zaznamenávajú do **diagnostických hárkov**. Okrem diagnostických hárkov si ŠMSŠ vedie aj **záznamy** o aktuálnych vzdelávacích výsledkoch, pokrokoch alebo individuálnych vzdelávacích potrebách detí.

V záznamoch sa uvádzajú:

- poznámky o prejavoch v správaní sa dieťaťa, ktoré vyžadujú ďalšiu pozornosť,
- poznámky o situáciách a činnostiach, v ktorých sa zaznamenaný prejav vyskytol,
- slovný komentár dieťaťa k činnosti,
- poznámky k vlastnému pedagogickému pôsobeniu.

Každé dieťa má založené portfólio, ktoré dokumentuje vzdelávacie výsledky a aktuálny osobnostný rozvoj dieťaťa. Učiteľky si pri hodnotení vzdelávacích výsledkov svojpomocne zhotovujú rozmanité pracovné listy, ktoré slúžia ako „diagnostické nástroje“ rešpektujúce skutočnosť, že deti v ŠMSŠ nevedia čítať a písať, niekedy ani rozprávať.

Učiteľky pri hodnotení detí úzko spolupracujú s rodičmi – **pravidelne ich informujú** o:

- vzdelávacích výsledkoch a pokrokoch dieťaťa,
- úrovni komunikácie,
- citovej stabilite,
- úrovni interpersonálnych vzťahov s ostatnými deťmi,
- osvojených zručnostiach a schopnostiach detí,
- obľúbených/preferovaných činnostiach dieťaťa a pod.

Pri hodnotení detí spolupracujeme s CPP Zlaté Moravce, ktoré vypracováva deťom pri vstupe do špeciálnej materskej školy špeciálnopedagogickú a psychologickú diagnostiku a odporúčania pre prácu s dieťaťom.

Príloha: Zoznam použitých skratiek

- **ŠMŠ** – Špeciálna materská škola
- **ŠkVP** - Školský vzdelávací program
- **ZZ** – Zdravotné znevýhodnenie
- **MP** - Mentálne postihnutie
- **VNP** - Viacnásobné postihnutie
- **NKS** – Narušená komunikačná schopnosť
- **AU** – Autizmus
- **PVP** – Pervazívne vývinové poruchy
- **PAS** - Porucha autistického spektra
- **AAK** - Augmentatívna a alternatívna komunikácia
- **ILI** - Individuálna logopedická intervencia
- **ABA** - Aplikovaná behaviorálna analýza
- **CPP** – Centrum poradenstva a prevencie

**Podpisový hárok pedagogických zamestnancov ŠMŠ o oboznámení
so Školským vzdelávacím programom „Spolu to dokážeme”**

Riaditeľka: Mgr. Lucia Farkašová.....

ZRŠ pre ŠMŠ: Mgr. Lýdia Valkovičová.....

Katarína Podhorcová.....

Bc. Simona Havettová.....

Mgr. Alexandra Buchlovičová.....

V Zlatých Moravciach

Dňa: